

S m ě r n i c e

o odměnách za přijaté vynálezy a zlepšovací náměty.

Zásady pro stanovení odměny.

1. Odměny za přijaté vynálezy nebo zlepšovací náměty se stanoví podle jejich společenského významu; při tom se přihlíží k tomu, jak vynález nebo zlepšovací námět přispívá k rozvoji našeho hospodářství, zejména k zvýšení technické, hospodářské a organizační úrovně a ke zlepšení jakosti výrobků a služeb.

Výše odměny podle dosažené úspory.

2. Přináší-li zavedení vynálezu nebo zlepšovacího námětu zjistitelné úspory, vychází se při stanovení odměny z dosažené roční úspory; odměna se stanoví podle připojené tabulky.

Předběžný výpočet odměny za přijatý vynález nebo za přijatý zlepšovací námět provede se podle roční úspory vypočítané při přijetí vynálezu nebo zlepšovacího námětu. Po uplynutí prvního roku využívání vynálezu nebo zlepšovacího námětu přepočte se odměna podle skutečně dosažené úspory.

3. U vynálezů nebo zlepšovacích námětů, jimiž se snižují výrobní náklady, zjistí se roční úspora porovnáním výrobních nákladů před zavedením vynálezu nebo zlepšovacího námětu a po jeho zavedení. Při tom se přihlíží k veškerým úsporám na materiálu a na mzdách.

U vynálezů nebo zlepšovacích námětů, jimiž se snižují nebo odstraňují vadné výrobky (zmetky) při výrobě, se vychází při stanovení odměny rovněž z roční úspory; za ni se pokládá rozdíl mezi nákladem na vadné výrobky v průběhu jednoho roku před zavedením vynálezu nebo zlepšovacího námětu a v průběhu jednoho roku po jeho zavedení.

Zvýší-li se zavedením vynálezu nebo zlepšovacího námětu výrobní náklady jiného oddělení nebo úseku výroby, odečte se toto zvýšení při výpočtu roční úspory.

4. Při stanovení odměny v nevýrobních oborech se vychází z roční úspory obdobně podle ustanovení bodu 3.

5. Roční úspora se vypočítá za dobu 12 měsíců od počátku využití vynálezu nebo zlepšovaciho námětu.

6. Pokud se využívá vynálezu nebo zlepšovaciho námětu po dobu kratší než 1 rok, stanoví se odměna podle úspory dosažené za dobu jejich skutečného využití.

Týká-li se vynález nebo zlepšovaci námět jen jedné zakázky nebo jednorázového úkolu, stanoví se odměna z úspory dosažené při této zakázce nebo při tomto úkolu.

7. U vynálezu nebo zlepšovacích námětů, jimiž se docílí úspory investic (na př. odstranění se nutnost nového zařízení nebo nutnost stavby nového objektu, zlevní se stavební nebo montážní práce a pod.), vypočte se úspora tak, že se porovnají výše ročních odpisů investic původně předpokládaných a odpisů investic při využití vynálezu nebo zlepšovaciho námětu.

8. Výdaje, které vzejdou orgánu nebo podniku v souvislosti s technickým provedením a zavedením vynálezu nebo zlepšovaciho námětu, jako zhotovení výkresů, modelů, pokusných vzorků a pod., se odečtou při výpočtu roční úspory příslušnou umořovací částkou, pokud výše odměny přesahuje 1000 Kčs.

9. Je-li u vynálezu roční úspora dosažená v dalších čtyřech letech využití vyšší než úspora dosažená v prvním roce, upraví se odměna podle nejvyšší roční úspory dosažené během uvedených pěti let využívání vynálezu.

Je-li u zlepšovaciho námětu úspora dosažená v druhém roce využití vyšší než úspora dosažená v prvním roce, upraví se odměna podle úspory dosažené v druhém roce.

10. Využije-li přijatého vynálezu více orgánů nebo podniků, zašle každý z nich úřadu pro vynálezy a zlepšovaci náměty výpočet svých úspor. Úřad pro vynálezy a zlepšovaci náměty stanoví odměnu z úhrnu nejvyšších ročních úspor dosažených u těchto orgánů nebo podniků během pěti let ode dne, kdy se započalo využívat vynálezu, v prvním z těchto orgánů nebo podniků.

Využije-li přijatého zlepšovaciho námětu více orgánů nebo podniků, zašle každý z nich výpočet svých úspor ústřednímu úřadu, příslušnému k rozhodnutí o odměně.

Ústřední úřad stanoví odměnu z úhrnu nejvyšších ročních úspor dosažených u těchto orgánů nebo podniků během 2 let ode dne, kdy se započalo využívat zlepšovaciho námětu v prvním z těchto orgánů nebo podniků, a to po dohodě s ostatními příslušnými ústředními úřady (§ 47).

11. Nepřináší-li vynález úsporu orgánu nebo podniku, který ho využívá, přináší-li však užitek celkovému hospodářství, jako na př. snížení spotřeby paliva, pohonných látek, energie, zvýšení výkonu nebo výroby a pod., určí roční úsporu v celkovém hospodářství úřad pro vynálezy a zlepšovaci náměty podle výsledku šetření u hlavních spotřebitelů, jimž využití vynálezu přináší úsporu.

Obdobně se postupuje, přináší-li užitek celkovému hospodářství přijatý zlepšovaci námět. Roční úsporu určí v tomto případě ústřední úřad, do jehož působnosti patří orgán nebo podnik, který námět přijal, a to po případné dohodě s ostatními příslušnými ústředními úřady.

12. Zároveň s výplatou odměny nebo její první splátky se sdělí původci vynálezu nebo zlepšovatelí výše úspory.

- Výše odměny podle významu. 13. Nepřináší-li zavedení vynálezu nebo zlepšovacího námětu úspory nebo neíše-li podle předchozích ustanovení úsporu zjistit, na př. spočívá-li význam vynálezu nebo námětu ve zlepšení pracovních podmínek, ve zvýšení bezpečnosti, v zavedení nové výroby, ve zlepšení jakosti výrobků nebo ve zvýšení jejich odbytu a pod., stanoví se výše odměny volnou úvahou s ohledem na význam vynálezu nebo zlepšovacího námětu. Při tom se přihlíží na př. k rozsahu škod na zdraví, ke ztrátám pracovního času, jimž se zabrání využitím vynálezu nebo námětu, ke zvýšení odbytu výrobků zlepšením jejich jakosti a pod.
- Výše odměny podle úspory i významu. 14. U vynálezů nebo zlepšovacích námětů, které přinášejí zjistitelnou úsporu a které vedle toho mají význam podle předchozího bodu, upraví se odměna stanovená podle dosažené úspory s ohledem na význam vynálezu nebo zlepšovacího námětu podle předchozího bodu.
- Odměna za zlepšovací námět, jehož vypracováním byl splněn pracovní úkol. 15. Zlepšovatel, který vypracováním námětu splnil svůj pracovní úkol, může být odměněn jen, je-li námět zvláště významný.
U ředitelů, vedoucích závodů, hlavních inženýrů, hlavních technologů, hlavních metalurgů, hlavních konstruktérů, hlavních mechaniků, hlavních energetiků, vedoucích provozu a techniků ve výzkumných ústavech a střediscích se považují za zvláště významné jen náměty, které vykazují prvky tvůrčí činnosti a které příslušné ministerstvo nebo orgán jím zmocněný uznaly za hospodářsky nebo technicky významné.
- Zvýšení odměny. 16. Odměna za vynálezy nebo složitá technická zdokonalení stanovená podle předchozích ustanovení může být zvýšena:
a) až o 10%, byly-li předloženy vynálezy nebo technická zdokonalení s vypracovanými technickými projekty,
b) až o 20%, byly-li předloženy s dílenskými výkresy nebo pracovními postupy,
c) až o 30%, byly-li předloženy s modely nebo prototypy.
Zvýšení nesmí však přesahovat účelné náklady, jež by podnik nebo orgán sám musil vynaložit na vypracování projektu, výkresů, pracovních postupů, modelů nebo prototypů. Odměna se však nezvyšuje, bylo-li vypracování projektu, výkresů, pracovních postupů, modelů nebo prototypů povinností plynoucí z pracovního úkolu.
17. Za vynálezy nebo zlepšovací náměty, podle nichž lze zavedením nových hmot a látek z domácí surovinové základny nahradit dovážené suroviny, nebo které jinak mimořádně přispějí k rozvoji našeho hospodářství, může se odměna stanovená podle dosažené úspory zvýšit až o 100%.
Stejně lze zvýšit odměnu za vynálezy nebo zlepšovací náměty, jež vyřešily úkol celostátního významu obsažený v tematickém plánu sestaveném úřadem pro vynálezy a zlepšovací náměty (§ 76 odst. 2).
18. Za významné vynálezy nebo zlepšovací náměty, jež mohou být využity jen v malém rozsahu nebo u jednotlivých výrobků, může být odměna stanovená podle dosažené úspory zvýšena až o 300%.
19. Při zvýšení odměny podle bodů 16—18 nesmí být překročena nejvyšší hranice odměny podle připojené tabulky a odměna nesmí přesahovat 75% dosažené úspory.
- Snížení odměny. 20. Nesplní-li původce vynálezu nebo zlepšovatel povinnosti uložené mu v §§ 19 a 55 zákona, může mu být odměna snížena.
- Náhrada výdajů. 21. Původcům vynálezů nebo zlepšovatelům (jejich dědicům) může být přiznána náhrada výdajů, jež prokazatelně vynaložili na vynález nebo zlepšovací námět; bude-li taková náhrada přiznána, nemůže již být odměna zvýšena podle bodu 16.

- Odměna za význačné vynálezy uskutečnitelné v budoucnosti.** 22. Za význačné vynálezy, pro jejichž využití nejsou dosud vhodné technické nebo hospodářské podmínky, takže mohou být uskutečнены až v budoucnosti, stanoví odměnu i její splatnost podle volné úvahy úřad pro vynálezy a zlepšovací náměty v dohodě s příslušnými ministerstvy.
- Schválení odměny za zlepšovací námět.** 23. Odměny za zlepšovací náměty přesahující hranici 20.000 Kčs schvaluje ústřední úřad, do jehož působnosti náleží orgán nebo podnik, který odměnu stanovil. Jednotlivé ústřední úřady mohou v dohodě s úřadem pro vynálezy a zlepšovací náměty podle svých potřeb stanovit nižší hranici.
- Splatnost odměny.** 24. Odměna za vynález do výše 1000 Kčs vyplatí se do 2 měsíců od jeho přijetí, odměna za zlepšovací námět do výše 1000 Kčs do 1 měsíce od jeho přijetí, avšak u zlepšovacích námětů, které je třeba zařadit do plánu, do 1 měsíce od zařazení; je-li odměna vyšší, vyplatí se z ní v uvedených lhůtách 20%, nejvýše však 10.000 Kčs a nejméně 1000 Kčs. Další 30% odměny se vyplatí po uplynutí šesti měsíců od doby, kdy bylo započato s využíváním vynálezu nebo zlepšovacího námětu, a to nejpozději do 1 měsíce. Po uplynutí prvního roku využívání vypočte se výše odměny podle skutečně dosažené úspory a její zbytek se vyplatí nejpozději do dvou měsíců po uplynutí prvního roku využívání.
25. Dojde-li k úpravě odměny za vynález podle bodu 9, vyplatí se doplatek odměny nejpozději do dvou měsíců po uplynutí příslušného roku využívání; doplatek odměny za zlepšovací námět vyplatí se nejpozději do dvou měsíců po uplynutí druhého roku využívání.
26. Dojde-li k úpravě odměny podle bodu 10, vyplatí úřad pro vynálezy a zlepšovací náměty nebo příslušný ústřední úřad doplatek odměny do dvou měsíců po rozhodnutí o zvýšení odměny.
27. Úřad pro vynálezy a zlepšovací náměty může ve výjimečných případech zvláště odůvodněných prodloužit lhůty stanovené v bodech 24—26.
- Odměna za účast při technickém provedení, zavedení, využití nebo rozšíření vynálezu nebo zlepšovacího námětu.** 28. Orgán nebo podnik, který využívá přijatého vynálezu nebo zlepšovacího námětu, může vyplatit zaměstnancům za přímou účast při technickém provedení, zavedení, využití nebo rozšíření vynálezu nebo námětu, odměnu. Odměnu nelze přiznat zaměstnanci za účast, která patří do povinností plynoucích z jeho pracovního úkolu. Celková výše této odměny činí nejvýše 30% odměny, jež přísluší původci vynálezu nebo zlepšovatelů.
- Odměnu za účast určuje a rozděluje vedoucí orgánu nebo podniku podle stupně pomoci, iniciativy a pracovního úsilí, které zaměstnanci projevili při vypracování a uskutečňování vynálezu nebo zlepšovacího námětu, a podle toho, jak plnili jiné jim uložené úkoly s tím spojené.
- Odměna se vyplácí čtvrtletně podle výsledků práce v příslušném čtvrtletí, ne však dříve, než je vyplacena původci vynálezu nebo zlepšovatelů odměna nebo její první splátka.
- Odměna za zlepšovací náměty přijaté před 1. dubnem 1952.** 29. Zlepšovací náměty přijaté před 1. dubnem 1952 se odměňují podle dohodných předpisů.

T A B U L K A

Roční úspora v Kčs		O d m ě n a z a							
		vynálezy				technická zdokonalení			
		vzorec pro výpočet		výše odměny v Kčs		vzorec pro výpočet		výše odměny v Kčs	
od	do	Kčs		Kčs		Kčs		Kčs	
	1 000					38 % + 180	nejméně 200 —		510
1 000 —	2 500	50 % + 350	nejméně 1 000 —	1 600	26 % + 250	510 —		900	
2 500 —	5 000	36 % + 700	1 600 —	2 500	20 % + 400	900 —		1 400	
5 000 —	10 000	30 % + 1 000	2 500 —	4 000	17 % + 550	1 400 —		2 250	
10 000 —	25 000	23 % + 1 700	4 000 —	7 450	12,5% + 1 000	2 250 —		4 125	
25 000 —	50 000	16 % + 3 450	7 450 —	11 450	9,5% + 1 750	4 125 —		6 500	
50 000 —	100 000	14 % + 4 450	11 450 —	18 450	7 % + 3 000	6 500 —		10 000	
100 000 —	250 000	10,7% + 7 750	18 450 —	34 000	5,5% + 4 500	10 000 —		18 250	
250 000 —	500 000	8 % + 14 000	34 000 —	54 000	4,1% + 8 000	18 250 —		28 500	
500 000 —	1 000 000	6,4% + 22 000	54 000 —	86 000	3,5% + 11 000	28 500 —		46 000	
1 000 000 —	2 500 000	5 % + 36 000	86 000 —	161 000	2,6% + 20 000	46 000 —		85 000	
2 500 000 —	5 000 000	4 % + 61 000	161 000 —	261 000	2 % + 35 000	85 000 —		135 000	
5 000 000 —	10 000 000	3 % + 111 000	261 000 —	411 000	1,6% + 55 000	135 000 —		215 000	
10 000 000 —	25 000 000	2,5% + 161 000	411 000 —	786 000	1,2% + 95 000	215 000 —		395 000	
25 000 000 —	50 000 000	1,8% + 336 000	786 000 —	1 236 000	1 % + 145 000	395 000 —		645 000	
50 000 000 a výše		1,5% + 486 000	1 236 000 — nejvýše 2 mil.		0,7% + 295 000	645 000 —		nejvýše 1 000 000	

O D M Ě N.

O d m ě n a z a											
provedení zlepšení						administrativní zlepšení					
vzorec pro výpočet			výše odměny v Kčs			vzorec pro výpočet			výše odměny v Kčs		
Kčs			Kčs			Kčs			Kčs		
22 %	+	80	nejméně 200	—	310	14 %	+	60	nejméně 150	—	200
16 %	+	150	310	—	550	10 %	+	100	200	—	350
12 %	+	250	550	—	850	6,8 %	+	180	350	—	520
10 %	+	350	850	—	1 350	6 %	+	220	520	—	820
7 %	+	650	1 350	—	2 400	4,2 %	+	400	820	—	1 450
5,2 %	+	1 100	2 400	—	3 700	3 %	+	700	1 450	—	2 200
4,2 %	+	1 600	3 700	—	5 800	2,5 %	+	950	2 200	—	3 450
2,8 %	+	3 000	5 800	—	10 000	1,7 %	+	1 750	3 450	—	6 000
2,2 %	+	4 500	10 000	—	15 500	1,2 %	+	3 000	6 000	—	9 000
1,7 %	+	7 000	15 500	—	24 000	1 %	+	4 000	9 000	—	14 000
1,4 %	+	10 000	24 000	—	45 000	0,7 %	+	7 000	14 000	—	24 500
1 %	+	20 000	45 000	—	70 000	0,5 %	+	12 000	24 500	—	37 000
0,8 %	+	30 000	70 000	—	110 000	0,4 %	+	17 000	37 000	—	57 000
0,6 %	+	50 000	110 000	—	200 000	0,3 %	+	27 000	57 000	—	102 000
0,45 %	+	87 500	200 000	—	312 500	0,25 %	+	39 500	102 000	—	164 500
0,4 %	+	112 500	312 500	nejvýše 500 000		0,2 %	+	64 500	164 500	—	nejvýše 250 000

